

Asia: VN/279/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaavoitus- ja rakentamislaki

Lausunnonantajan lausunto

Huomioita alueidenkäytön kokonaisuudesta (erityisesti luvut 1-16, 37-40)

Kolttien kyläkokous on kolttasaamelaisten perinteinen ja ikiaikainen itsehallintojärjestelmä. Kyläkokousjärjestelmä pitää sisällään kolttasaamelaisten kylien yhteiset kyläkokoukset, jotka ovat järjestelmän ylin päättävä elin. Kolttien kyläkokous päättää kolttien elinkeinoja ja elinolosuhteita koskevissa laajakantoisissa tai periaatteellisissa asioissa. Kolttien kyläkokouksen toiminnasta säädetään kolttalaissa (253/1995), jonka tavoitteena on edistää kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia sekä ylläpitää ja edistää kolttakulttuuria. Kolttalain mukaisia toimenpiteitä suoritetaan koltta-alueen kehittämiseksi.

Kolttasaamelaiset siidat ovat perinteisesti omistaneet alueensa. Kolttasaamelaisten yli 400 vuotta vanhan, UNESCO:n Maailman muisti -luetteloon vuonna 2015 hyväksytyn Gramota-arkiston asiakirjoissa on määritelty kolttasaamelaisten oikeuksia siidansa maa- ja vesialueisiin. Kolttasaamelaisten maankäyttöoikeuksia koltta-alueella määritellään myös kolttalain 9 §:ssä.

Kolttalain 56 §:n mukaan viranomaisten on varattava kolttien kyläkokoukselle ja kolttaneuvostoille tilaisuus lausunnon antamiseen valtion ja kunnan viranomaisten käsiteltävinä olevissa kolttien elinkeinoja ja elinolosuhteita koskevissa laajakantoisissa tai periaatteellisissa asioissa.

Kolttien kyläkokous pitää hyvänä kehityksenä sitä, että kaavoitus- ja rakentamislakiin esitetään lisättäväksi säännöksiä, joiden tarkoituksena on varmistaa saamelaisten oikeuksien huomioon ottaminen kaavojen sisällössä, kaavoitusprosessissa sekä rakentamisen lupamenettelyssä ja että saamelaisten perustuslain mukaiseen asemaan alkuperäiskansana ja oikeuteen harjoittaa ja kehittää omaa kulttuuriaan sekä perinteisiä elinkeinoja liittyviä säännöksiä ehdotetaan lisättäväksi vuorovaikutusta kaavoitusmenettelyssä käsitteleviin sekä lausuntopyyntöjä koskeviin pykäliin. Myös Kolttien kyläkokouksen lakisääteinen asema, kolttalaissa määritellyn koltta-alueen asema ja kolttalain mukainen lausuntomenettely tulee sisällyttää lakiin lisättäviin säännöksiin.

§:n 8 ensimmäiseen momenttiin esitetty velvoite ottaa saamelaisten kotiseutualueen alueidenkäyttöä suunniteltaessa huomioon saamelaisten oikeus ylläpitää ja kehittää omaa

kulttuuriaan ja harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan sekä toiseen momenttiin esitetty heikentämiskielto ovat yhdessä tärkeä lisäys kaavoitus- ja rakentamislakiin.

§:n 16 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelu ja niistä päättäminen tulee lisätä velvoite pyytää Kolttien kyläkokoukselta lausunto, mikäli alueidenkäyttötavoitteet koskevat koltta- aluetta.

§:n 64 § Vuorovaikutus kaavoitusmenettelyssä tulee lisätä myös Kolttien kyläkokouksen osallistaminen koltta-alueella koskeviin kaavoitusmenettelyihin. Myös §:n 74, 75 ja 76 tulee lisätä velvoite pyytää Kolttien kyläkokoukselta lausuntoa koltta-alueelle sijoittuvista maakunta-, yleis- ja asemakaavoista.

Muutoksenhakua koskeviin säännöksiin tulee lisätä myös Kolttien kyläkokoukselle valitusoikeus koltta-alueelle kohdistuviin päätöksiin, joilla voi olla vaikutusta kolttien elinkeinoihin ja elinolosuhteisiin.

Huomioita kaavojen toteuttamisen kokonaisuudesta (erityisesti luvut 1, 17-24, 37-40)

-

Huomioita rakentamisen kokonaisuudesta (erityisesti luvut 1, 25-36, 37-40)

-

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana käydyissä keskusteluissa on ollut esillä myös maakuntakaavaa koskeva vaihtoehtoinen malli.

Vaihtoehtoisen mallin oleellisin ero lakiehdotukseen olisi se, että maakuntakaavan oikeusvaikutuksia ei rajattaisi laissa vaan maakuntakaava olisi nykyiseen tapaan kokonaisuudessaan oikeusvaikutteinen. Vaihtoehtoinen malli olisi oikeusvaikutusten osalta pääosin nykyisen lain kaltainen, mutta malli ei kuitenkaan sisältäisi nykyisen lain mukaista maakuntakaavan toteuttamisen edistämisvelvoitetta.

Myös vaihtoehtoisessa mallissa maakuntakaavassa olisi esitettävä aluerakenteen, liikennejärjestelmän ja liikenneverkon sekä viherrakenteen kehittämisen periaatteet, ja lisäksi maakuntakaavassa voitaisiin esittää myös muita maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia asioita. Vaihtoehtoisen mallin mukaan maakuntakaavassa esitettävistä asioista kuitenkin rajattaisiin laissa nimenomaisesti pois yksittäisen kunnan yhdyskuntarakenne. Yksittäisen kunnan yhdyskuntarakenteeseen kuuluvia asioita ei olisi siten mahdollista sisällyttää maakuntakaavaan vaan ne ratkaistaan kuntakaavoituksessa.

Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksensä myös vaihtoehtoisesta mallista.

-

Maksuvelvollisuuden alkamisen raja (kerrosneliömetriä)

-

Kunnalle maksettavan maksun maksimimäärä tontin arvonnoususta (% arvonnoususta)

-

Erityisharkinta-alueen sijoittamisluvan lupaedellytyksissä ollaan palaamassa oikeusharkinnasta rakennuslain aikaiseen tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Miten lupaedellytykset pitäisi kirjoittaa, jotta:

- a. tuomioistuimen kannalta kunnan myöntämä lupa on mahdollista pitää voimassa eikä lupa mene valituksen johdosta nurin oikeudessa automaattisesti esimerkiksi siksi, että luvalla käsitellään vain yhden rakennuspaikan, eikä sitä ympäröivien alueiden tilanne?**
- b. kunnan kannalta on mahdollista evätä lupa esimerkiksi siksi, että kyseinen rakentamisen lievealue on suunniteltava kaavoituksellisesti kokonaisuutena?**

-

Miten päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuuta koskevan pykälän perustelut pitäisi kirjoittaa, jotta niistä kävisi kyllin selkeästi ilmi, että allianssimallin tai muiden yhteistoiminnallisten toteutusmuotojen käyttäminen on hankkeessa mahdollista?

-

Millaisia ja kuinka suuria taloudellisia vaikutuksia näette päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuun aiheuttavan kuluttajille?

-

Olennaisten teknisten vaatimusten vaatimustasoa ei ole lähtökohtaisesti muutettu kaavoitus- ja rakentamislaisissa lukuun ottamatta luonnonvalon johtamista asuintilaan. Miten asumista ja majoitusta koskevia olennaisia teknisiä vaatimuksia pitäisi mielestänne muuttaa ottaen huomioon kalustettujen asuntojen vuokraus ja Airbnb-toiminta?

-

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

-

Harju Terhi
Kolttien kyläkokous